

Meting van vrijetijdsactiviteiten in Utrecht en rest Nederland

De provincie Utrecht heeft in 2004 geparticipeerd in het Continue Vrijetijdsonderzoek (CVTO), uitgevoerd door het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen. Dit onderzoek levert informatie over vrijetijdsactiviteiten zonder overnachtingen in Nederland door Nederlanders. Het onderzoek is een opvolger van het onderzoek dagrecreatie dat voor het laatst in 2001 door het CBS is uitgevoerd. Door deelname aan dit onderzoek beschikt de provincie over actuele gegevens over uitstapjes in de Provincie Utrecht. Bovendien is een goede vergelijking mogelijk van Utrecht met andere provincies als het gaat om uitstapjes. De gegevens leveren belangrijke informatie voor het meten van indicatoren voor het provinciale vrijetijdsbeleid. Omwille van de continuïteit zal ook voor de komende jaren in dit onderzoek worden geparticipeerd.

Opzet CVTO

Het ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO) is een landelijk onderzoek naar de vrijetijdsactiviteiten die buitenshuis door Nederlanders zijn ondernomen. Het CVTO is uitgevoerd in de periode april 2004 t/m maart 2005. Vrijetijd die men buitenshuis doorbrengt, is voor het onderzoek gedefinieerd als: *'Alle (dag)recreatieve activiteiten die worden ondernomen buiten de eigen woning en waarbij men minimaal 1 uur (inclusief reistijd) van huis is'*. Het onderzoek bestaat uit een weekmeting en een jaarmeting. In de weekmeting worden wekelijks 350 personen van 0 jaar en ouder ondervraagd worden over hun vrijetijdsactiviteiten in de afgelopen week. In de jaarmeting worden eenmaal per jaar 5.500 personen ondervraagd over hun activiteiten in de afgelopen 12 maanden..

Relatie met andere toeristisch-recreatieve gegevens

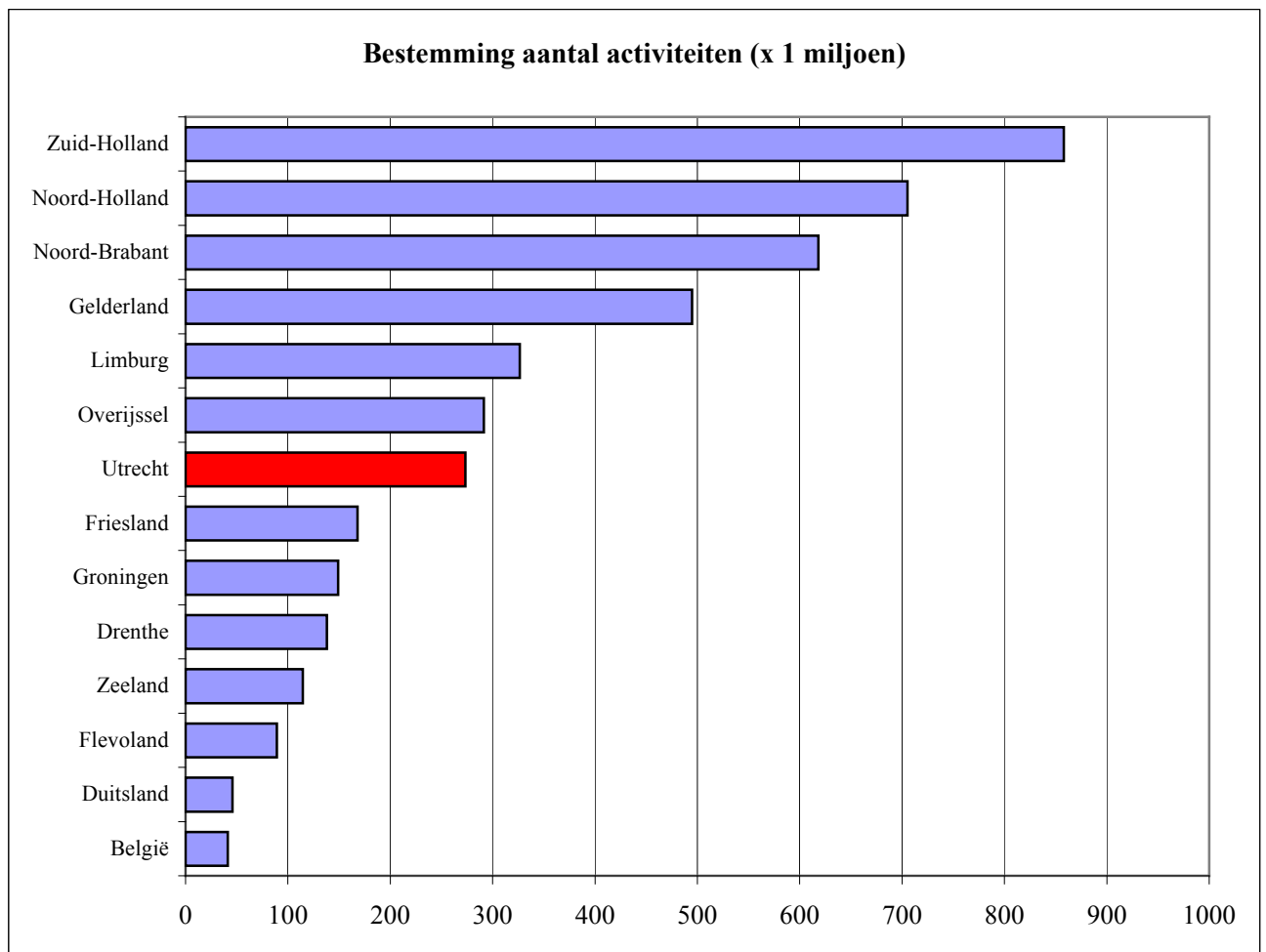
Andere onderzoeksgegevens die indicaties voor toerisme en recreatie in de provincie opleverden zijn het Continue Verblijfsrecreatie Onderzoek (CVO) voor vakanties, het onderzoek inkomend toerisme (buitenlanders in Nederland), het onderzoek zakelijk toerisme en het provinciaal arbeidsmarktregister. Van al deze onderzoeken samen zal begin 2006 een samenvattende informatie worden uitgegeven.

Opbouw van de rapportage

In deze factsheet is een samenvatting van zowel landelijke gegevens als een aantal gegevens over vrijetijdsactiviteiten in de provincie Utrecht opgenomen. Aan bod komen het aantal uitstapjes, de ondernomen activiteiten, bestedingen en kenmerken van de uitstapjes (tijdstip en duur). Ook zijn de beleidsimplicaties aangegeven van deze cijfers op het toeristisch-recreatief beleid van de provincie Utrecht.

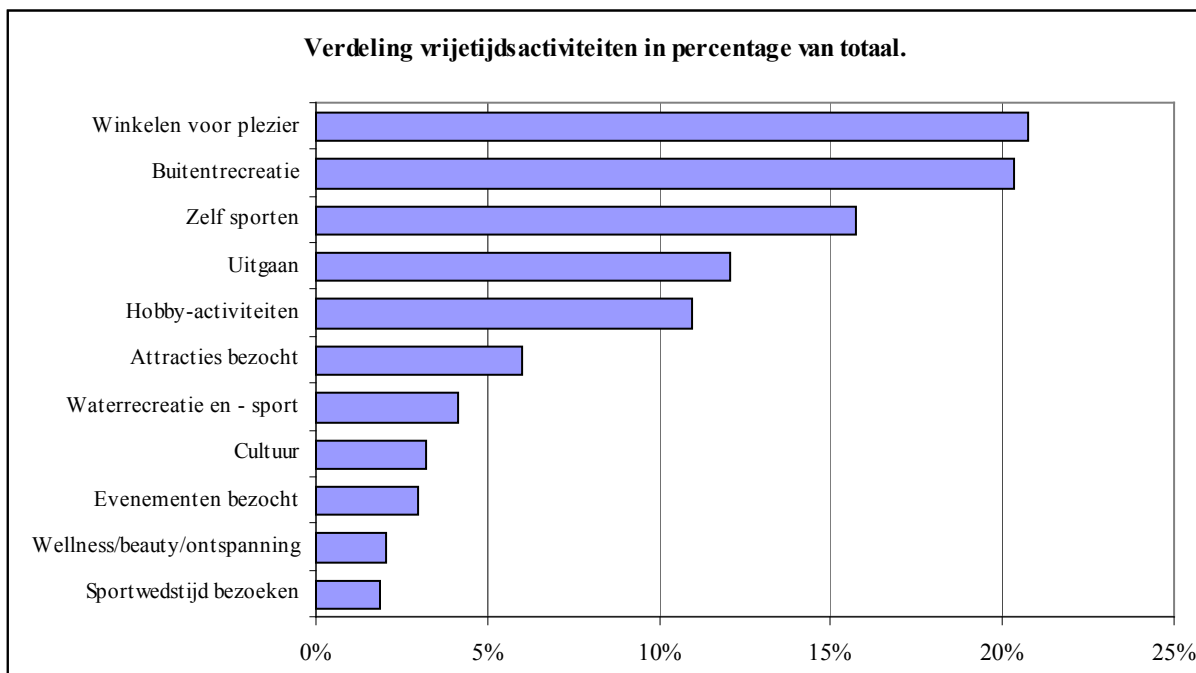
Ruim 273 miljoen vrijetijdsactiviteiten per jaar in de provincie Utrecht

- In de provincie Utrecht vinden **273.359.000 vrijetijdsactiviteiten** plaats.
- Daarvan duren 170.464.000 activiteiten langer dan 2 uur (=62%). In 2001 stond het aantal dagtochten van > 2 uur op 70 miljoen. Dit is mede gegeven door een andere manier van onderzoeken. **Het aantal vrijetijdsactiviteiten in Utrecht is aanzienlijk hoger dan tot dusver werd verondersteld.**
- **Utrecht staat met 6% op de 7^e plaats, gelijk aan het aandeel van de Utrechtse bevolking.** Jaarlijks vindt in Nederland in totaal om bijna 4,6 miljard vrijetijdsactiviteiten. Van alle vrijetijdsactiviteiten vindt 20% in Zuid-Holland plaats, 16% in Noord-Holland, 14% in Noord-Brabant en 11% in Gelderland.
- **Circa 90 miljoen uitstapjes in Utrecht worden in combinatie met meerdere activiteiten gemaakt (dagtochten).** Van de in totaal 4,6 miljard vrijetijdsactiviteiten in Nederland zijn een kleine 1,5 miljard in combinatie ondernomen (ongeveer éénderde).

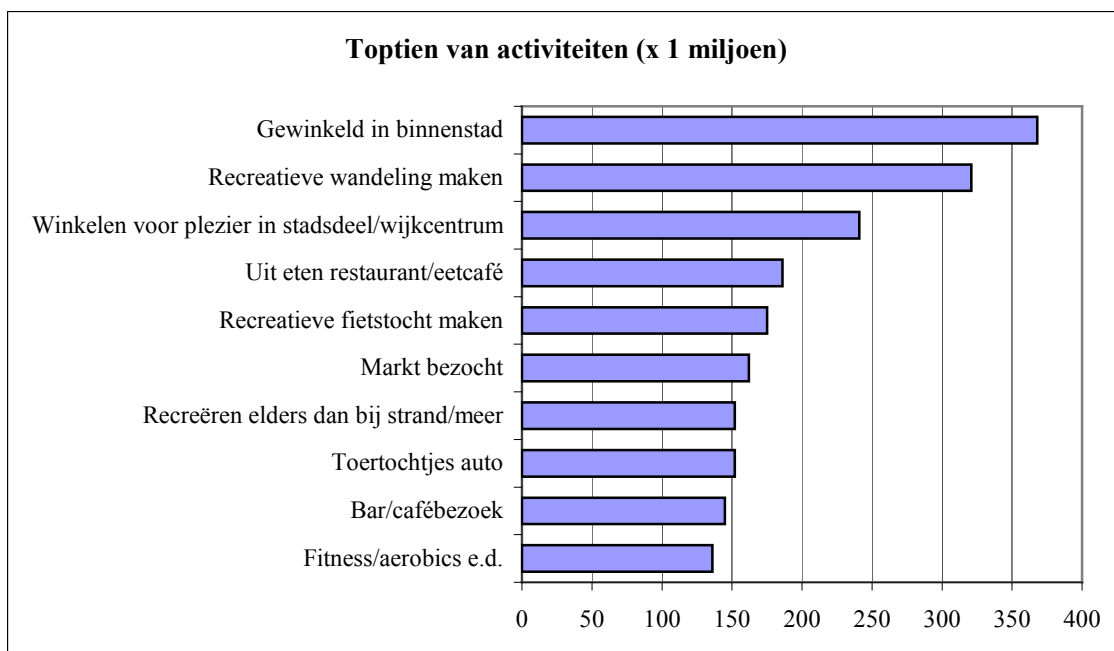

Uitgaan en winkelen meest voorkomende vrijetijdsactiviteiten

- Uitgaan en winkelen voor plezier/funshoppen worden in Nederland het meest in de vrijetijd ondernomen (beide door 91% van de Nederlanders), gevolgd door buitenrecreatie (81%).
- Winkelen voor het plezier (funshoppen) wordt van alle vrijetijdsactiviteiten het meest ondernomen (21% van alle activiteiten), gevolgd door buitenrecreatie (20%), zelf sporten (16%), uitgaan (12%) en hobby-/verenigingsactiviteiten ed. (11%).
- Veel activiteiten worden vaak gecombineerd met winkelen voor plezier en funshoppen (in 58% van de combinaties). Andere activiteiten die veel in combinatie worden gedaan zijn buitenrecreatie (45%) en uitgaan (44%).

Wanneer de vrijetijdsactiviteiten in Nederland uitgesplitst worden naar afzonderlijke activiteiten ontstaat de volgende toptien (figuur 2). Winkelen in de binnenstad en recreatief wandelen zijn de meest favoriete vrijetijdsactiviteiten.

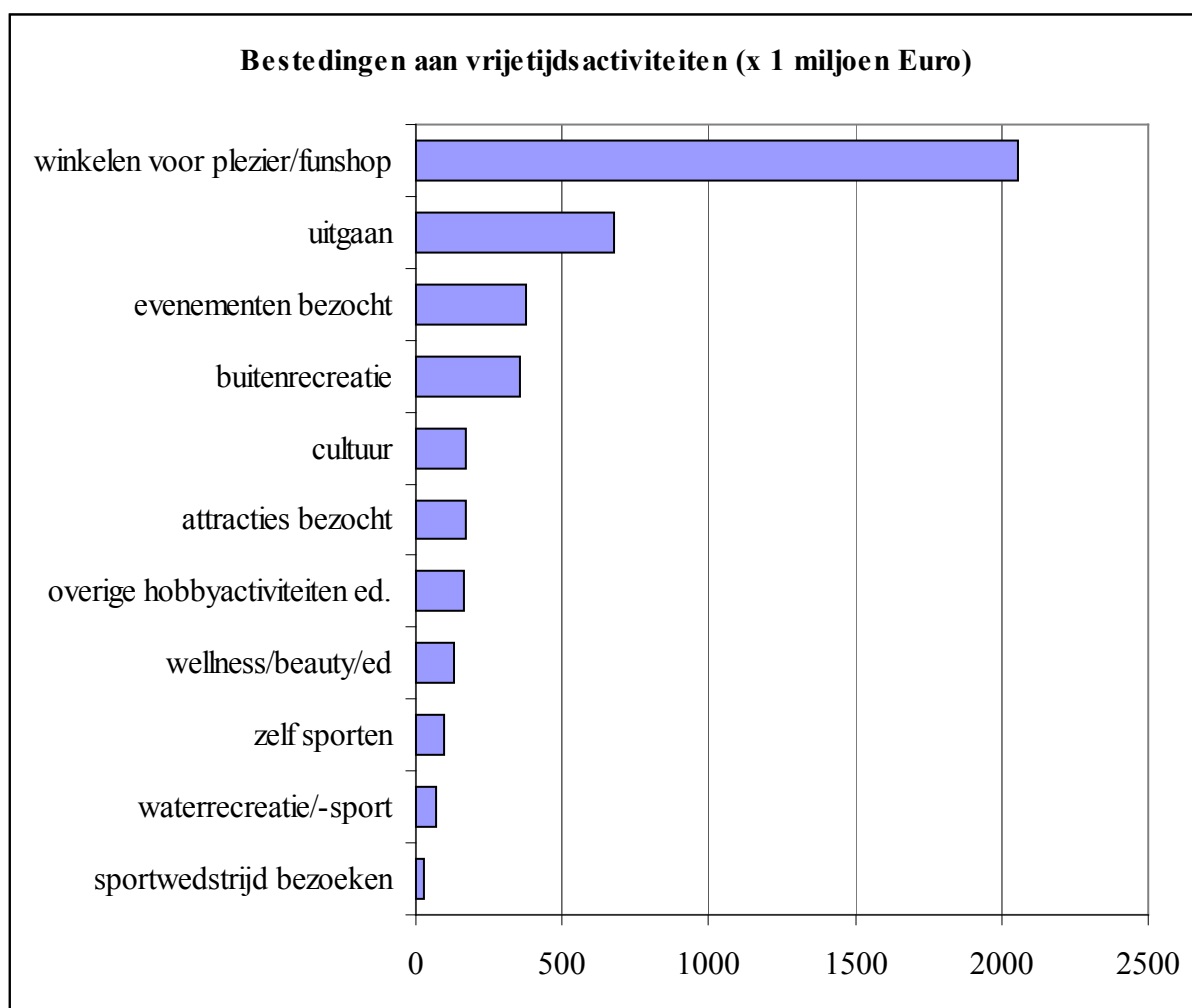
In Utrecht relatief veel bezoek aan winkels, wellness en evenementen.

Wanneer we het aandeel in de vrijetijdsactiviteiten door inwoners uit Utrecht afzetten tegen het aandeel van de Utrechtse bevolking, ontstaat een beeld van het vrijetijdsgedrag van de Utrechtse bevolking:

- ❑ Het vrijetijdsgedrag in Utrecht is praktisch gelijk aan het landelijke beeld.
- ❑ Wellness/beauty/ontspanning, evenementenbezoek, cultuur, uitgaan en hobby-/verenigings-activiteiten geven een oververtegenwoordiging te zien en zijn daarmee voor Utrechtse inwoners relatief populaire vrijetijdsactiviteiten.
- ❑ De activiteit wellness/beauty/ontspanning heeft een aantal bijzondere kenmerken:
 - Populair onder inwoners van de provincie Utrecht
 - Er wordt gemiddeld veel geld voor deze activiteit uitgegeven (ruim € 25), waarvan ruim € 13 voor de toegangsprijs. Dit is van alle vrijetijdsactiviteiten het hoogste bedrag.
 - Duurt van alle vrijetijdsactiviteiten het kortst (bij 54% 1-2 uur)
 - Is van alle vrijetijdsactiviteiten het meest individualistisch: in 67% van de gevallen gaat men alleen, terwijl dit bij de andere vrijetijdsactiviteiten 27% is.
 - Daarnaast wordt 70% ondernomen door een vrouw. Vaak gaat om alleenstaanden of het gezinshoofd ouder dan 55 jaar van gezinnen zonder kinderen.
 - De activiteit wordt vooral ondernomen door mensen uit de hogere sociale klasse.
- ❑ Bij evenementen bezoek gaat het in de provincie Utrecht vooral om beurs/ tentoonstelling/show-bezoek in de stad Utrecht.
- ❑ ‘Buitenrecreanten’ en ‘watersporters’ zijn licht ondervertegenwoordigd .
- ❑ Het aandeel ‘sporters’, ‘sportbezoekers’ en ‘attractiebezoekers’ is overeenkomstig het aandeel van de Utrechtse bevolking.

€ 4,3 miljard aan vrijetijdsbestedingen in Utrecht per jaar

- In Nederland wordt in totaal € 62,6 miljard euro uitgegeven aan vrijetijdsactiviteiten. **Hiervan wordt € 4,3 miljard euro (7%) in de provincie Utrecht uitgegeven.**
- Bijna de helft (48%) van het aan vrijetijdsactiviteiten bestede geld wordt in Utrecht uitgegeven aan winkelen voor plezier/funshoppen. In totaal gaat het jaarlijks om een bedrag van ruim € 2 miljard euro. Bijna € 680 miljoen wordt uitgegeven aan uitgaan en € 374 miljoen aan evenementen bezoek. Zie onderstaande grafiek voor de bestedingen in Utrecht.

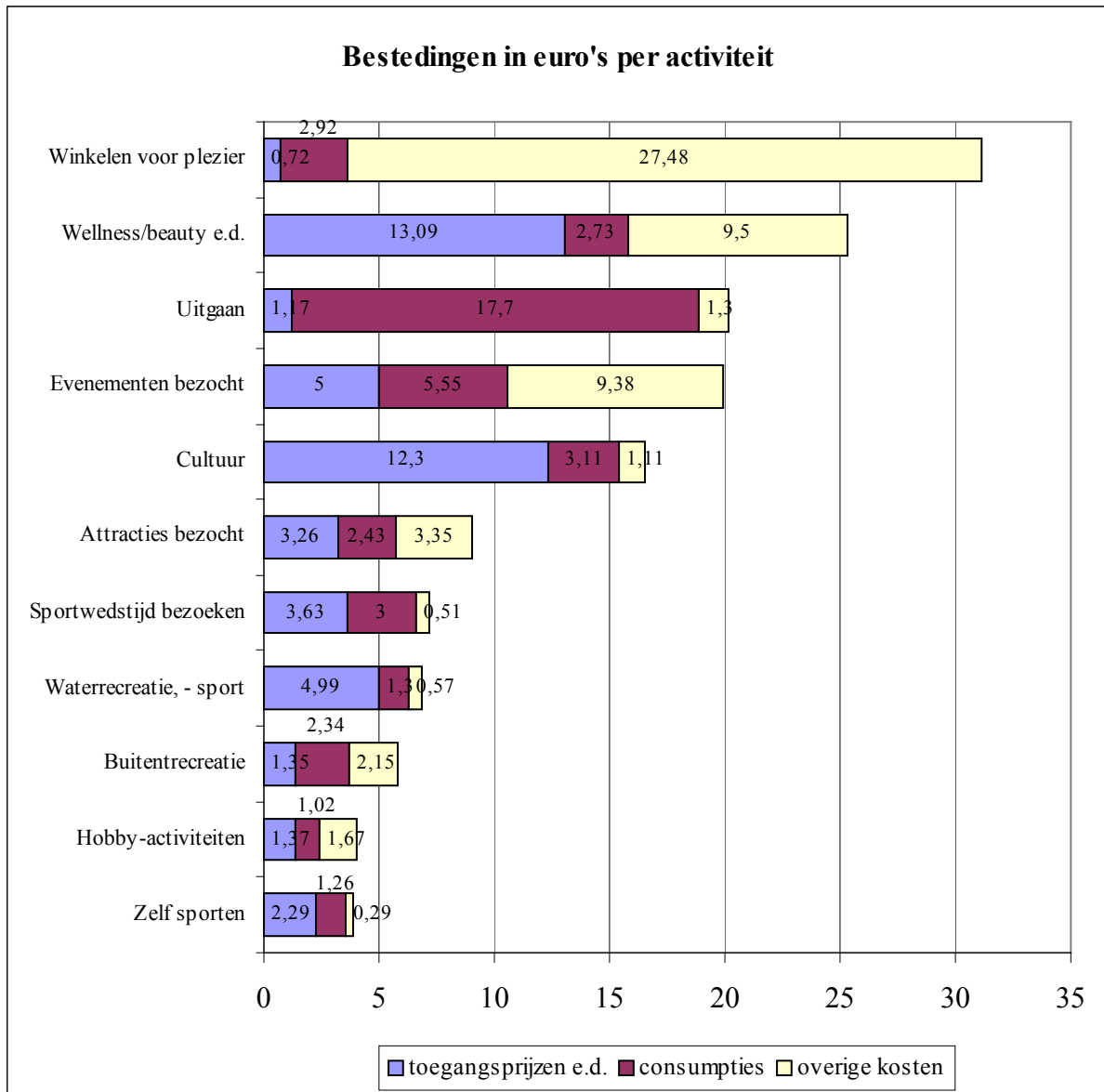

Bij winkelen en wellness meeste bestedingen per activiteit

- Bij winkelen voor plezier/funshoppen wordt gemiddeld het meeste geld uitgegeven (ruim € 31 per activiteit), gevolgd door ‘wellness/beauty/ontspanning’ (ruim € 25), uitgaan en evenementen bezoek (beide ruim € 20). In Utrecht is de besteding voor een evenementen bezoek opvallend hoger (ruim € 33).
- Het minste geld wordt uitgegeven bij buitenrecreatie (€ 5,84), overige hobbyactiviteiten ed. (€ 4,06) en zelf sporten (€ 3,84).
- Tijdens het uitgaan, winkelen voor plezier/funshoppen en cultuur wordt bijna altijd geld uitgegeven. Bij buitenrecreatie, zelf sporten en hobby-/verenigingsactiviteiten ed. is dit minder het geval.

In onderstaand figuur is per activiteit de verdeling van de kosten aangegeven (landelijke gemiddelde) over de 3 onderdelen:

- toegangsprijzen, deelnamekosten, huurkosten ed.
- consumpties (eten, drinken, e.d.)
- overige kosten van activiteiten

De meeste uitstapjes dicht bij huis, evenementen en cultuur ook bezoekers van buiten Utrecht

- ❑ Ongeveer 41% van de activiteiten vindt in de eigen gemeente plaats, 57% elders in Nederland en 2% in het buitenland (vooral België en Duitsland).
- ❑ Vooral hobby-/verenigingsactiviteiten ed., zelf sporten en wellness/beauty/- ontspanning worden dichtbij huis ondernomen: de helft van de vrijetijdsactiviteiten (50%) vindt plaats binnen een straal van 5 kilometer van het woonadres. De gemiddeld afgelegde afstand is het langst voor evenementbezoek (bijna 37 kilometer)
- ❑ Van alle vrijetijdsactiviteiten in de provincie Utrecht wordt bijna 80% ondernomen door inwoners van de provincie zelf. In 6% van de activiteiten gaat het om personen uit Zuid-Holland en Gelderland en in 4% uit Noord-Holland.
- ❑ Dit percentage verschilt per soort activiteit en is het hoogst voor het type activiteit dat dicht bij huis ondernomen wordt zoals wellness/beauty e.d. (94%) en zelfsporten (90%) en het laagst voor evenement bezoek (45%) en cultuur (68%). Hieruit blijkt dat evenementen maar ook cultuur een bereik hebben van buiten de provincie, vooral de omringende provincies Gelderland, Noord- en Zuid-Holland.
- ❑ Bij bijna de helft (46%) van de vrijetijdsactiviteiten in Utrecht wordt gebruik gemaakt van de auto en bij bijna een kwart (24%) de fiets.

Verdeling in de tijd

- ❑ Ruim eenderde van de vrijetijdsactiviteiten wordt in het weekend ondernomen: 21% op zaterdag en 15% op zondag. Zelf sporten wordt vooral gelijkmatig op doordeweekse dagen ondernomen.
- ❑ Op feestdagen wordt in vergelijking met gewone dagen vooral meer aan buitenrecreatie gedaan, uitgegaan en attracties bezocht.
- ❑ Tijdens schoolvakanties wordt meer aan buitenrecreatie gedaan en minder aan zelf sporten

Betekenis voor het toeristisch recreatief beleid van de Provincie Utrecht

De genoemde cijfers bevestigen de koers die is ingezet met het actieplan 'Uit en thuis in Utrecht'. Het aantal dagtochten en de bestedingen zijn wel aanzienlijk hoger dan tot nu toe werd verondersteld. Enkele deelsectoren waaronder wellness, winkelen, evenementen en uitgaan zijn vanwege de relatief grote omvang en hoge bestedingen extra interessant. Dit betekent niet dat er extra acties worden geïnitieerd, maar wel dat lopende acties hierop worden toegespitst.

Meer recreatieve voorzieningen nodig

Met de groei van de bevolking van Utrecht de komende 8 jaar van circa 10% moet rekening gehouden worden met een toename aan vrijetijdsactiviteiten van 25/30 miljoen per jaar. Het toeristisch-recreatief beleid is daarom gericht op het creëren van extra voorzieningen dicht bij bevolkingsconcentraties met name van de 2 steden. Hierbij is te denken aan grootschalige groenprojecten, fiets- en wandelvoorzieningen, plattelandstoeristische voorzieningen en attracties. Veel van deze projecten worden gerealiseerd in het kader van landinrichtingsprojecten en Agenda 2010. Ook is het essentieel dat versterking van recreatie als vast onderdeel staat opgenomen in het provinciaal meerjarenprogramma Agenda voor een Vitaal Platteland.

Efficiënter beheer, meer uit de markt.

De Utrechtse recreatieschappen zijn verantwoordelijk voor de aanleg en beheer van veel openbare recreatievoorzieningen. Met de toename aan recreatievoorzieningen zullen de schappen het drukker krijgen en hogere exploitatielasten moeten dragen. Om hierop toegerust te kunnen zijn zullen de recreatieschappen de komende jaren hun organisatie gaan omvormen en marktgericht gaan werken, zoals beschreven in het onderzoek van Boer en Croon. Op bestaande en nieuwe recreatiegebieden zullen meer inkomstenverwervende activiteiten worden gerealiseerd. Openbare toegankelijkheid van de recreatiegebieden blijft wel het uitgangspunt.

Kansen voor winkelen, wellness en cultuur

Winkelen, wellness cultuur en uitgaan zijn kansrijke activiteiten in Utrecht. Dit zal extra aandacht krijgen in de toeristische promotie door UTR zoals bij arrangementvorming en via de site Utrecht Yourway. Met het beleidsveld cultuur en erfgoed worden momenteel gezamenlijke projecten opgezet voor de op cultuur gerichte doelgroep. Met name op de Heuvelrug dienen zich interessante kansen aan. Ook evenementen, musea, ontsluiting van erfgoed en uit-in-Utrecht-punten bieden kansen voor bevordering van cultuurhistorisch toerisme. Bijkomend voordeel is dat juist deze vormen van vrijetijdsvoorzieningen het imago en de belevingswaarde van de provincie Utrecht sterk op kunnen waarderen. Daarom wordt aan versterking van dit soort voorzieningen prioriteit gegeven bij subsidiëring vanuit de Subsidieregeling Toeristische Ontwikkeling. Detailhandel en leisure zijn ook interessant voor nieuwe toeristische voorzieningen in de provincie Utrecht.